

[Bernhard Baunsgaard]

for har jeg været interesseret i ændringsforslaget, der sikrer, at man fortsat kan have omsættelighed mellem brugere af disse fabrikker.

Jeg kan kun anbefale, at vi hurtigst muligt får det gennemført. Senere må vi tage diskussionen med Socialdemokratiet og SF, hvis de kommer med et forslag om at likvidere andelsselskaber. Jeg er ikke tilhænger af det. Jeg synes, det er en god form, der sikrer den enkelte bruger indflydelse.

(Kort bemærkning).

Thoft (SF):

Hvis formålet med ændringsforslaget var at hjælpe Kartoffelmelscentralen og de øvrige kartoffelmelsfabrikker og sukkerfabrikken i Nykøbing, kunne man have indsat en undtagelsesparagraf for dem, hvormed man ville have undgået alle de smuthuller, som nu kommer til at gælde for samtlige andelsselskaber stiftet før loven er vedtaget.

Damgaard Nielsen (FP):

Tiden tillader ikke at begynde at forklare hr. Thoft om andelsbevægelsens tanker og grobund, men hvis vi kigger bare et århundrede tilbage, vil hr. Thoft også kunne se, at vi med højskoler, Venstre og andelsbevægelsen har 3 esser i dansk erhvervsliv, som blev kombineret. Det var netop de 3 hovedfaktorer, der startede andelsbevægelsen, men det skal jeg nok lade ligge.

Men med dette lovforslag – uanset om der kommer et udmærket ændringsforslag ind – standser vi andelsbevægelsen. Det vil sige, at det er en bevægelse, der går i stå. Grundtvig har beskrevet det sådan »thi evig stilstand er død«.

Der er sket et par ulykkelige ting undervejs, siden andelsbevægelsens tanker opstod. Det var, at andelstanken døde ved fabriksporten, og det vil sige, at arbejderne rundt omkring på Danmarks fabrikker, da vi blev et industrisamfund, ikke var med på ideen om andelsbevægelsen. Det er en af de ulykkeligste ting, der er sket for andelsbevægelsen, at lønmodtagerne og arbejderne aldrig kom med. Den anden ulykkelige ting, der skete for andelsbevægelsen, var, at Grundtvig aldrig nogen sinde fik lov til at være medlem af fagbevægelsen. Det er de største ulykker, der er sket i det danske samfund. Det splitter

landmænd og arbejdere, og her har vi så en lov nu, der standser en videreudvikling, i hvert fald slukker ethvert håb om, at det nogen sinde skulle kunne lykkes.

Når hr. Thoft nævner de gevaldige fordele, andelshaverne har i produktionsleddet, kan det selvfølgelig være udmærket, men vi har netop et eksempel fra andelssukkerroefabrikken, hvor aktionærerne i De Danske Sukkerfabrikker har betydelig større fordele end andelshaverne, bl.a. det, at medlemmerne i De Danske Sukkerfabrikker aldrig bliver udsat for den samme formuebeskatning ved at erhverve sig og eje leveringsrettigheder.

Det er skammeligt nok, at SF lod sig fuppe af KFKs overbud på Hammershøj, og her starter hele dette lovkompleks. Enhver, der er medlem af et andelsforetagende – jeg har selv været med i godt 30 år – er vel allerede fra starten fuldstændig klar over, at det var et udspil fra KFK netop for at fremkalde den situation, vi nu står i. At vi politikere er klogere og ikke springer på den vogn, det tjener sådan set ikke vores intelligens til ære, for det var udelukkende for at fremskaffe splittelse inden for andelsbevægelsen, at udspillet kom. De par kroner, der eventuelt kunne komme til beskatning ved salget af Hammershøj, er for håndører at regne imod det tab, vi lider ved, at vor andelsbevægelse måske nu om en kort årrække kommer ind under aktiebeskatning. Dermed er andelsbevægelsens dage talte.

Jeg gad nok vide, hvordan SF stiller sig, for de har slået vældigt på trommer for, at vi skulle oprette andelsbrug, men deres tanker herom er måske hermed bortfaldet.

Det kan da også ærgre mig, at netop de beskatningssystemer, vi har, gjorde, at vi ikke kunne få andelsbevægelsen ind i de vindmøllelav, som vi nu ved skyder op som paddehatte og energikilder rundt omkring, hvor der er basis for det. Selve beskatningssystemet og betalingen for den strøm, man solgte, gjorde, at det var bedre at oprette interessentskaber i stedet.

Men Fremskridtspartiet stemmer for ændringsforslaget, og vi siger nej til loven som helhed.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Sådan som lovforslaget foreligger her ved tredje behandling, er det ændringsforslag,